

A. KEIMENA

Tum Camillus, qui diu apud Ardeam in exilio fuerat propter Veientanam praedam non aequo iure divisam, absens dictator est factus; is Gallos iam abeuntes secutus est: quibus interemptis aurum omne recepit. Quod illic appensum civitati nomen dedit: nam Pisaurum dicitur, quod illic aurum pensatum est. Post hoc factum rediit in exilium, unde tamen rogatus reversus est.

«Ita est» inquit Accius «ut dicis; neque id me sane paenitet; meliora enim fore spero, quae deinceps scribam. Nam quod in pomis est, idem esse aiunt in ingeniis: quae dura et acerba nascuntur, post fiunt mitia et iucunda; sed quae gignuntur statim vieta et mollia, non matura mox fiunt sed putria».

Philosophi mundum censent regi numine deorum; eum esse putant quasi communem urbem et civitatem hominum et deorum, et unumquemque nostrum eius mundi esse partem; ex quo illud natura consequitur, ut communem utilitatem nostrae anteponamus. Ut enim leges omnium salutem singulorum salutis anteponunt, sic vir bonus et sapiens et legibus parens consulit utilitati omnium plus quam unius alicuius aut suae.

Clamore deinde ancillarum in cubiculum vocatus Brutus ad eam obiurgandam venit, quod tonsoris praeripuisset officium. Cui secreto Porcia «non est hoc» inquit «temerarium factum meum, sed certissimum indicium amoris mei erga te tale consilium molientem: experiri enim volui, quam aequo animo me fero essem interemptura, si tibi consilium non ex sententiā cessisset».

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστούν τα παραπάνω αποσπάσματα

2.α. Να γράψετε την πτώση που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

iure:	την αιτιατική ενικού
omne:	την αφαιρετική ενικού του ουδετέρου γένους
civitati:	τη γενική πληθυντικού
meliora:	την αιτιατική ενικού
idem:	την αιτιατική ενικού του θηλυκού γένους
mitia:	τη δοτική πληθυντικού του θηλυκού γένους
numine:	την ονομαστική πληθυντικού
deorum:	την κλητική ενικού
sapiens:	την αφαιρετική ενικού
factum:	την κλητική πληθυντικού
mei:	την ονομαστική πληθυντικού
tale:	την αφαιρετική ενικού

2.β. **secreto, temerarium, certissimum, aequo:** να αντικατασταθούν τα παραπάνω επίθετα και επιρρήματα στους άλλους βαθμούς

3.α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

secutus est:	το απαρέμφατο μέλλοντα
interemptis:	το β' πληθυντικό υποτακτικής υπερσυντελικού της άλλης φωνής
dicitur:	το β' ενικό προστακτικής ενεστώτα στην άλλη φωνή
paenitet:	το γ' ενικό υποτακτικής παρακειμένου
fore:	το β' ενικό προστακτικής ενεστώτα
nascuntur:	τη μετοχή μέλλοντα στο θηλυκό γένος
censent:	το α' πληθυντικό συντελεσμένου μέλλοντα της Ενεργητικής Περιφραστικής Συζυγίας στο αρσενικό γένος
consequitur:	το γ' ενικό υποτακτικής μέλλοντα
anteponunt:	το β' πληθυντικό υποτακτικής παρατατικού της άλλης φωνής
vocatus:	το απαρέμφατο παρακειμένου στη φωνή που βρίσκεται
volui:	τη μετοχή ενεστώτα στη δοτική πληθυντικού
essem interemptura:	το γ' ενικό οριστικής παρακειμένου της Παθητικής Περιφραστικής Συζυγίας

3.β. «**quibus interemptis**»: να αναλυθεί η μετοχή σε πρόταση.

3.γ. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι υπογραμμισμένες λέξεις των κειμένων: non divisam, civitati, me, in ingeniis, regi, singulorum, clamore, ad obiurgandam

4. «**Ut enim leges omnium salutem singulorum saluti anteponunt**»: να γράψετε το είδος της παραπάνω δευτερεύουσας πρότασης και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και το χρόνο εκφοράς της.
5. «**appensum**»: να αναλύσετε τη μετοχή σε δευτερεύουσα πρόταση.
6. «**quae dura et acerba nascuntur, post fiunt mitia et iucunda**»: να μετατρέψετε την πρώτη πρόταση της περιόδου σε μετοχή.
7. «**Philosophi mundum censent regi numine deorum**»: να μεταφέρετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο, εξαρτώμενο από την έκφραση «Cicero dicit/dicebat»
8. «**Brutus ad eam obiurgandam venit**»: να εκφράσετε το σκοπό με τους τρόπους που γνωρίζετε
9. «**si tibi consilium non ex sententiā cessisset**»: να βρείτε την απόδοση του υποθετικού λόγου, να τον αναγνωρίσετε και στη συνέχεια να τον τρέψετε στο β' είδος (παρόν και παρελθόν)

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

B1. Η μετάφραση δεν δίδεται για λόγους οικονομίας χώρου.

- 2.α. ius, omni, civitatum/civitatum, melius, eandem, mitibus, numina, deus/dive(dee), sapienti (ως επίθετο) / sapiente (ως ουσιαστικό), facta, mei, tali
- 2.β. secreto/secrete, secretius, - temerarium, magis temerarium, maxime temerarium - certum, certius, certissimum - aequo, aequiore, aequissimo
- 3α. secuturum esse, interemissetis, dic, paenituerit, es, nascitura, censuri fuerimus, consecuturum sit, anteponeremini, vocatum esse, cupientibus, interimenda fuit
- 3β. –Cum Camillus eos interemisset - Postquam Camillus eos interemit
- 3.γ **non divisam**: επιθετική μετοχή, ως επιθετικός προσδιορισμός στο ουσιαστικό «praedam». Εκφράζει το προτερόχρονο στο παρελθόν
civitati: έμμεσο αντικείμενο στο ρήμα «dedit»
me: αιτιατική του προσώπου που αισθάνεται τη μεταμέλεια, στο προσωπικό ρήμα «paenitet»
in ingeniis: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του τόπου (μεταφορικά) ή της κατάστασης, στο απαρέμφατο «esse»
regi: ειδικό απαρέμφατο, αντικείμενο στο ρήμα «consent»
singulorum: ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός ως γενική υποκειμενική στο «saluti»
clamore: ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός ως αφαιρετική του ποιητικού αιτίου στη μετοχή «vocatus»
ad obiurgandam: εμπρόθετη αιτιατική γερουνδιακού ως εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός του σκοπού στο ρήμα «venit»

4. «**Ut enim leges omnium salutem singulorum saluti anteponunt**»: Δευτερεύουσα απλή παραβολική πρόταση, που εκφράζει τον τρόπο. Εισάγεται με τον παραβολικό σύνδεσμο ut επειδή είναι καταφατική (στην κύρια πρόταση υπάρχει το επίρρημα sic). Εκφέρεται με οριστική(anteponunt), γιατί η σύγκριση αφορά σε δύο πράξεις ή καταστάσεις που είναι ή θεωρούνται ως αντικειμενική πραγματικότητα. Η δευτερεύουσα πρόταση λειτουργεί ως β' όρος σύγκρισης, με πρώτο όρο την κύρια πρόταση.

5. –quod illic appensum erat (αντικειμενική αιτιολογία)
 –quod illic appensum esset (υποκειμενική/υποθετική αιτιολογία)
 –cum illic appensum esset (η αιτιολογία ως αποτέλεσμα εσωτερικής λογικής διεργασίας)
6. ea dura et acerba nascentia
7. Cicero dicit/dicebat philosophos mundum censere regi numine deorum
8. –Brutus venit ut obiurgaret eam (τελική πρόταση)
 –Brutus venit qui obiurgaret eam (αναφορική-τελική πρόταση)
 –Brutus venit obiurgatum eam (σουπίνο σε –um)
 –Brutus venit obiurgandae eius causa/gratia (causa/gratia + γενική γερουνδίου)
9. Στην περίοδο αυτή έχουμε έναν εξαρτημένο υποθετικό λόγο, με εξάρτηση από την κύρια πρόταση volui experiri
Υπόθεση: si cessisset (υποτακτική υπερσυντελικού)
Απόδοση: quam interemptura essem (πλάγια ερώτηση, με υποτακτική παρατατικού της Ενεργητικής Περιφραστικής Συζυγίας)
 Στον ευθύ λόγο, ο υποθετικός λόγος θα είχε την εξής μορφή:

Υπόθεση: si cesserit (οριστική συντελεσμένου μέλλοντα)

Απόδοση: quam interimam? (ευθεία ερώτηση, με οριστική μέλλοντα)

Έτσι, ο υποθετικός λόγος θα εκφράζει το 1ο είδος: Ανοικτή υπόθεση στο μέλλον

Μετατροπή στο 2ο είδος:

Μη πραγματικό στο παρόν: si cederet – interimerem? (υπόθεση: υποτακτική παρατατικού, απόδοση υποτακτική παρατατικού)

Μη πραγματικό στο παρελθόν: si cessisset – interemissem? (υπόθεση: υποτακτική υπερσυντελικού, απόδοση υποτακτική υπερσυντελικού)

Επιμέλεια

Ομάδα Λατινικών Ε.Ο. ΟΡΙΖΟΝΤΕΣ